
Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2022:1

Psalmboken

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motionerna 2022:14 om den nya psalmboken och 2022:53 om psalmen Fädernas kyrka.

I motion 2022:14 finns ett antal förslag om den fortsatta processen med framtagande av en ny psalmbok och att kyrkostyrelsen tillförsäkrar att en kommitté av präster och teologer finns tillgänglig att granska alla förslag till psalmer och sånger och göra urvalet utifrån hur de har förankring i Bibeln och den kristna tron. Utskottet noterar att processen med psalmboksrevisionen pågår och att förslagen i motionen skulle kunna inskränka och förhindra ett öppet och fritt arbete där många perspektiv behöver finnas med. Utskottet föreslår därför avslag på motionen.

I motion 2022:53 föreslås att kyrkomötet uppdrar till kyrkostyrelsen att se till att Johan Alfred Eklunds psalm Fädernas kyrka ges plats i nästa psalmbok. I enlighet med tidigare kyrkomötesbeslut föreslår utskottet att motionen ska avslås och upprepar att det skulle innebära att föregripa kommande revision att redan nu besluta om vilka psalmer som ska ingå.

Till betänkandet finns fyra reservationer.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2022:14, punkt 1,
2. avslå motion 2022:14, punkt 2,
3. avslå motion 2022:14, punkt 3,
4. avslå motion 2022:53.

Motionernas förslag

Motion 2022:14 av Ann-Karin Åström, Den nya psalmboken

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att

1. i processen med framtagande av ny psalmbok ta stor hänsyn till kontinuitet, beprövad liturgi och det svenska språkets särställning,
2. tillse att alla kategorier av svenskkyrkliga liturgiska teman i nuvarande psalmbok bevaras och uppfylls även i den nya psalmboken,
3. tillförsäkra att en kommitté av präster och teologer finns tillgänglig att granska alla förslag till psalmer och sånger och göra urvalet utifrån hur de har förankring i Bibeln och den kristna tron, samt att de förslag som står i strid med Bibeln och den kristna tron helt ska utgå.

Motion 2022:53 av Axel W Karlsson, Psalmen Fädernas kyrka

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i arbetet med psalmboksrevisionen se till att Johan Alfred Eklund psalm Fädernas kyrka ges plats i nästa psalmbok.

Bakgrund**Psalmboksrevisionen**

Kyrkomötet beslutade 2016 att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att komma med förslag till revidering och utökning av Den svenska psalmboken, så att den fungerar tillsammans med den nya kyrkohandboken (KmSkr 2016:9). Vidare fick kyrkostyrelsen i uppdrag av 2018 års kyrkomöte att inhämta synpunkter från kyrkomötet på sitt förslag till direktiv, tidsplan och andra ramar för arbetet med revisionen innan det inleds (KmSkr 2018:4).

Kyrkostyrelsen har genomfört en förstudie. En central fråga under arbetet med den har varit psalmbokens identitet. Detta märks också i rapporten från förstudien som finns tillgänglig på www.svenskakyrkan.se/psalmboken. I förstudiens rapport lyfts också de kommunikativa aspekterna av revisionen, dels de kommunikativa insatser som genomförts under tidsperioden för förstudien, dels vad som behöver beaktas framgent i de kommunikativa processer som kommer att ingå i själva revisionsarbetet.

I skrivelsen Revision av psalmboken till 2021 års kyrkomöte redovisar kyrkostyrelsen sina överväganden inför det fortsatta arbetet (KsSkr 2021:6). Kyrkostyrelsens överväganden utgår från förstudien, där ekumeniska perspektiv, upphovsrättsfrågor och kommunikation har bearbetats. Dessa har tillsammans lett till att kyrkostyrelsen beslutat om två parallella spår: Nya psalmer samt revision av Den svenska psalmboken.

Kyrkostyrelsen konstaterar bland annat att psalmen fyller en viktig roll för många människor. Samtidigt utgör själva psalmboken en av Svenska kyrkans gudstjänstböcker. Som sådan ska psalmboken vara ett uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära. Det betyder att de trosuttryck som förmedlas i våra psalmer ska överensstämma med tron vi förkunnar och bekänner. Därför måste psalmboken aktualiseras för varje ny tid, i kontinuitet med kyrkan i alla tider. Den kristna gemenskapens trosuttryck kan därmed aldrig endast präglas av ”just nu”.

Kyrkostyrelsen framhåller vidare att de fromhetstraditioner som finns i Svenska kyrkan ska finnas representerade i den kommande revisionen. Reflektion kring psalmernas och psalmbokens identitet ska ske kontinuerligt utifrån ekumeniska perspektiv, så att psalmboken tydligt blir ett uttryck för Svenska kyrkan som del av den världsvida kyrkan.

Kyrkoordningen om kyrkans böcker och användningen av psalmboken

Enligt 10 kap. 2 § punkt 2 kyrkoordningen ska kyrkomötet fatta beslut om Svenska kyrkans böcker. I 18 kap. 1 § räknas Svenska kyrkans gudstjänstböcker upp: Bibeln, Den svenska kyrkohandboken, Den svenska psalmboken, Den svenska evangelieboken och En liten bönbok. Dessa ska som uttryck för Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära antas av kyrkomötet. Bestämmelsen i kyrkoordningens 18 kap. 4 § innebär att psalmer i Den svenska psalmboken får bytas ut mot andra psalmer eller församlingssånger om den präst som leder gudstjänsten och den tjänstgörande kyrkomusikern är ense.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Den nya psalmboken

I fråga om motion 2022:14 behandlades en snarlik motion under förra mandatperioden, se betänkande G 2021:1. Gudstjänstutskottet ansåg då motionen besvarad i och med det arbete som redan utförts inom ramen för revision av psalmboken genom förstudien (KsSkr 2021:6).

Psalmerna Fädernas kyrka

Psalmerna Fädernas kyrka och dess plats i psalmboken har behandlats vid ett flertal tillfällen av kyrkomötet: 2003 (motion 2003:57, G 2003:4, Ln 2003:11y), 2016 (motion 2016:78, G 2016:7) samt 2017 (motion 2017:152, G 2017:5). Gudstjänstutskottet har vid samtliga tillfällen föreslagit att motionen skulle avslås. Vid behandlingen av motionen om psalmen har gudstjänstutskottet 2016 och 2017 betonat att Svenska kyrkan är del av den världsvida kyrkan och att nationsgränser inte är bärande för kyrkans identitet. Gudstjänstutskottet behandlade 2021 en motion om att kyrkomötet skulle uttala som sin särskilda mening att psalmen Fädernas kyrka åter borde förekomma i Den svenska psalmboken. Utskottet föreslog avslag i enlighet med tidigare kyrkomötesbeslut med tillägget att det skulle innebära att binda upp kommande revision att redan nu besluta om vilka psalmer som ska ingå (G 2021:1). Kyrkomötet har beslutat enligt utskottets förslag.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:14 och 2022:53.

Utskottet vill tydliggöra att processen med psalmboksrevisionen pågår och att förslagen i motion 2022:14 skulle kunna inskränka och förhindra ett öppet och fritt arbete där många perspektiv behöver finnas med. Kyrkomötet har redan tidigare betonat en process som inkluderar externa experter samt att psalmbokens roll som kulturbärare i kyrka och samhälle tydligt tas till vara.

Utskottet föreslår avslag när det gäller motion 2022:53 i enlighet med tidigare kyrkomötesbeslut och tillägger att det skulle innebära att föregripa kommande revision att redan nu besluta om vilka psalmer som ska ingå. Psalmerna Fädernas kyrka ingår sedan 1986 inte i psalmboken för Svenska kyrkan. Dess innehåll är teologiskt tveksamt då den har ett patriarkalt och nationalistiskt anslag.

Uppsala den 6 oktober 2022

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Kristina Hyse och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Lars G Linder, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Johan Garde, Agne Arnesson, Jerker Schmidt, Mia Möller, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation 1

Jag reserverar mig till förmån för punkt 1 i motion 2022:14. Yrkandet i punkt 1 är ett betydelsefullt medskick till det pågående arbetet på en ny psalmbok med bäring på vikten av kontinuitet.

Fredrik Sidenvall

Reservation 2

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till kyrkomötesbeslut i punkt 1–3 angående motion 2022:14 och föreslår istället att kyrkomötet beslutar bifalla motionen.

Anna-Karin Åström

Reservation 3

Reservation angående motion 2022:53: Psalmen Fädernas kyrka har i sin form från 1937 års psalmbok fått ett fortsatt bruk trots att den av flera skäl inte togs med i 1986 års psalmbok. I den mångfald som Svenska kyrkan rymmer menar jag, oavsett vad jag personligen tycker om psalmen, försvarar denna psalm en plats. Vid institutioner och organisationer är denna psalm ett band till Svenska kyrkan och dess tradition. I en tid då samling och samhörighet är av synnerlig betydelse yrkar jag i på att psalmbokskommittén får ett särskilt uppdrag att ta med Fädernas kyrka i sitt fortsatta arbete.

Fredrik Sidenvall

Reservation 4

Jag motsätter mig utskottets förslag angående motion 2022:53 och föreslår istället att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen.

Anna-Karin Åström

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2022:2

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk. I skrivelsen föreslås kyrkomötet besluta att från och med pingstdagen 28 maj 2023 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I, i urval till svenskt teckenspråk användas i Svenska kyrkan. Utskottet föreslår att skrivelsen ska bifallas.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag i skrivelse 2022:5 att från och med pingstdagen 28 maj 2023 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till svenskt teckenspråk i urval användas i Svenska kyrkan.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk

Kyrkomötet beslutar att från och med pingstdagen 28 maj 2023 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till svenskt teckenspråk i urval användas i Svenska kyrkan.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 i Ln 2022:2y, *bilaga 1*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 i Kn 2022:4y, *bilaga 2*.

Bakgrund

Den översättning av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I (kyrkohandboken) till svenskt teckenspråk i urval som kyrkostyrelsen lägger fram i skrivelsen är en översättning som ska fungera i Svenska kyrkans kyrkoliv. Urvalet har gjorts så att en fullständig högmässa ska kunna firas och att de kyrkliga handlingarna dop, bikt,

konfirmation, vigsel och begravning kan firas fullt ut. Teologiska överväganden har varit en integrerad del av översättningen.

Kyrkostyrelsen fastslog i ett policydokument den 14 juni 2012 att den nationella nivån ”svarar för att Svenska kyrkans böcker finns tillgängliga på de språk som används i gudstjänster och kyrkliga handlingar samt att influenser från olika språk och traditioner tas tillvara i arbetet med att utveckla Svenska kyrkans gudstjänstliv och böcker”. Efter reformationen har Svenska kyrkans psalmbok och kyrkohandbok helt eller delvis funnits på andra språk än svenska. Syftet har varit att språkliga minoriteter inom Svenska kyrkan ska få möjlighet att använda sitt eget språk.

Det svenska teckenspråket har ett särskilt skydd som regleras i språklagen (2009:600). Dövas och hörselskadades rätt till teckenspråk är tryggad, eftersom Sverige ställt sig bakom åtagandena i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Enligt kyrkostyrelsen ger Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I på svenskt teckenspråk en god förutsättning för gudstjänstliv för döva, hörselskadade och övriga teckenspråkiga. Översättningen spelar en viktig roll för att understödja minoritetens engagemang och intressen i kyrka och gudstjänstliv och för att främja och synliggöra minoritetens identitet. Det har en stor betydelse för barn och ungas identitetsutveckling. Av skrivelsen framgår att översättargruppen har bestått av tre personer, två hörande med tjänst i Svenska kyrkan och med mångårig erfarenhet av teckenspråkigt arbete och en tredje person som är döv teckenspråkig lingvist. Översättningarna har prövats av översättarna som själva är aktiva i Svenska kyrkans teckenspråkiga gudstjänstliv och korrigerats efter prövning. Den teologiska granskningen är genomförd genom att en teologisk sakkunnig i samspel med översättarna diskuterat materialet och dess direktiv.

Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I på svenskt teckenspråk är en avancerad översättning i urval som består av ett antal inspelade filmer. Den ska ses som ett komplement till kyrkohandboken. Eftersom den som använder svenskt teckenspråk kan läsa svenska så är inga av de inledande texterna eller de anvisningar som följer med kyrkohandboken översatta. För de kyrkliga handlingarna är ett begränsat antal bibeltexter översatta för varje gudstjänst. Översättningen föreslås tas i bruk 28 maj 2023 och den kommer att kunna ses och laddas ned genom Svenska kyrkans webbverktyg för gudstjänstarbete.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag i skrivelse 2022:5 att från och med pingstdagen 28 maj 2023 får översättningen av Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I till svenskt teckenspråk i urval användas i Svenska kyrkan.

Utskottet uttrycker sin tacksamhet och glädje över att det nu finns en översättning på svenskt teckenspråk som gör det möjligt att fira gudstjänst i en teckenspråkig församling.

Uppsala den 6 oktober 2022

G 2022:2

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Fredrik Eriksson, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Kristina Hyse och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilde Klasson, Lars G Linder, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Johan Garde, Agne Arnesson, Jerker Schmidt, Mia Möller, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2022:2y

**Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt
teckenspråk**

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk

I linje med sina tidigare yttranden (Ln 2002:2y, 2004:1y, 2005:7y, 2019:5y, 2021:2y) vill läronämnden uttrycka stor tillfredsställelse och glädje över att Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I nu i urval finns tillgänglig på svenskt teckenspråk. Detta är ett viktigt uttryck för att Svenska kyrkan är flerspråkig och möjliggör för fler att fira gudstjänst enligt Svenska kyrkans ordning.

Läronämnden konstaterar att det är den svenskspråkiga versionen av kyrkohandboken som är normativ för Svenska kyrkan, men bejakar att den genom översättning, tolkning och kontextuella anpassningar har gjorts tillgänglig på ytterligare ett språk.

Uppsala den 26 augusti 2022

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cristina Grenholm, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Ninna Edgardh, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik, Mikael Winnige och Johannes Zeiler.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2022:4y

**Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt
teckenspråk**

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 Kyrkohandbok för Svenska kyrkan på svenskt teckenspråk

I enlighet med kyrkoordningen beslutar kyrkomötet vilka översättningar till andra språk av Svenska kyrkans gudstjänstböcker som får användas i Svenska kyrkan. En översättning av *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I* föreligger. Genom skrivelsen läggs översättningen *Kyrkohandbok för Svenska kyrkan del I på svenskt teckenspråk, i urval* fram till kyrkomötet för beslut. Skrivelsen beskriver innehållet i översättningen och hur översättningsarbetet gått till.

Kyrkorättsnämnden ska enligt 4 kap. 1 a § kyrkomötets arbetsordning yttra sig över förslag till ändringar i kyrkoordningen och i andra bestämmelser som beslutas av kyrkomötet som finns i en skrivelse från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium eller i en motion. Förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5 är att se som förslag till kyrkomötesbeslut om bestämmelser. Enligt praxis blir beslut av detta slag utfärdade som bestämmelser i serien Svenska kyrkans bestämmelser (SvKB).

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot förslaget i kyrkostyrelsens skrivelse 2022:5.

Uppsala den 2 september 2022

På kyrkorättsnämndens vägnar

Roberth Krantz, ordförande

Heidi Stenberg, sekreterare

Närvarande och beslutande: Roberth Krantz, ordförande, Anna-Lena Järvstrand, Charlotta Lind, Mats Törnered, Margareta Nisser-Larsson, Mattias Benke, Margareta Andersson, Sten Janson och biskop Susanne Rappmann.

Kyrkomötet Gudstjänstutskottets betänkande 2022:3

Kompendium med kyrkoårets texter

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:12 som avser kompendium med kyrkoårets texter. Motionärerna föreslår att kyrkostyrelsen ska få i uppdrag att extrahera delen Kyrkoårets söndagar och helgdagar i Den svenska psalmboken och trycka upp den som ett kompendium för samfundets medlemmar att delas ut i församlingen till besökare.

Utskottet föreslår att motionen ska avslås då det som motionären efterlyser redan finns.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:12.

Motionens förslag

Motion 2022:12 av Anna-Karin Åström och Daniel Engström, Kompendium med kyrkoårets texter

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att extrahera delen Kyrkoårets söndagar och helgdagar i Den svenska psalmboken och trycka upp den som ett smidigt tunt litet kompendium för samfundets medlemmar att delas ut i församlingen till besökare.

Bakgrund

Som en del av den svenska psalmboken finns evangelieboken, där kyrkoårets söndagar och helgdagar med tema ingår. Tre årgångars bibeltexter finns med. Evangelieboken är tillgänglig på flera sätt, inte endast för Svenska kyrkans medlemmar. Evangelieboken går att köpa i tryckt format.

För smartphone-användare finns appen Kyrkoåret från Fjellander media där alla söndagar och helgdagar finns med. I appen finns information om söndagens texter, psalmförslag samt övrig liturgisk vägledning för respektive söndag. Samma information som i appen finns även på Svenska kyrkans hemsida:

www.svenskakyrkan.se/kyrkoaret/bibeltexter.

Flera kyrkliga förlag har material eller kyrkoårskalendrar som innehåller bibeltexterna till kyrkoårets dagar samt tillhörande reflektioner. Det finns även almanackor med kyrkoårets helgdagar markerade med tillhörande bibeltexter.

För den som inte har möjlighet att ta del av digital information har psalmboken delats ut i många sammanhang i Svenska kyrkans församlingar, både som dop- och konfirmationspresent.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:12.
--

Utskottet föreslår avslag till motion 2022:12 då det som motionären efterlyser redan finns. Evangelieboken finns till exempel i psalmboken, på Svenska kyrkans hemsida och i digitala verktyg. Utskottet menar dock att det finns en pastoral omsorg i motionen som ska uppmuntras. Det är angeläget att människor på ett lättillgängligt sätt får del av kyrkoårets texter och utskottet vill därför lyfta fram psalmboken som ett verktyg för detta.

Uppsala den 4 oktober 2022

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Ann-Katrin Bosbach, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Sandra Ryström Signarsdotter, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Kristina Hyse och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Fredrik Eriksson, Hilde Klasson, Lars G Linder, Sofija Pedersen Videke, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Johan Garde, Agne Arnesson, Jerker Schmidt, Mia Möller, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag motsätter mig utskottets förslag angående motion 2022:12 och föreslår i stället att kyrkomötet beslutar att bifalla motionen.

Anna-Karin Åström

Kyrkomötet
Gudstjänstutskottets betänkande 2022:4

Kompletterande gudstjänstformer

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas motion 2022:13 om kompletterande gudstjänstformer. Motionären föreslår att kyrkostyrelsen ska utreda en strategi för hur pastorat och församlingar på ett fritt sätt utifrån lokala förutsättningar ska utöka antal veckovisa kvällsmöten samt böne- och lovsångsmöten. Utskottet anför att en större reglering på nationell nivå av gudstjänstlivet skulle inskränka valfrihet istället för att möjliggöra den.

Utskottet föreslår att motionen ska avslås.

Till betänkandet finns en reservation.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. avslå motion 2022:13, punkt 1,
2. avslå motion 2022:13, punkt 2.

Motionens förslag

Motion 2022:13 Kompletterande gudstjänstformer av Anna-Karin Åström

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att anta en strategi till stöd för pastorat och församlingar att på ett fritt sätt utifrån lokala förutsättningar kunna

1. utöka antalet veckovisa kvällsmöten,
2. hålla böne- och lovsångsmöten.

Bakgrund

Gudstjänstens tid

Olika former för gudstjänst är en av kyrkans centrala frågor. Gudstjänsten är kyrkolivets centrum och att tillgängliggöra den för många är av stor vikt. Detta låg delvis till grund för arbetet med den senaste kyrkohandboken, där praxis från olika delar av landet skulle tas tillvara och upphöjas genom att ingå i ett av kyrkomötet antaget dokument. Flera församlingar runt om i Svenska kyrkan har gudstjänst på olika tider och i vissa fall har även huvudgudstjänsten ändrat tid och plats, efter godkännande från domkapitlet.

Kyrkoordningen

I kyrkoordningens 17:e kapitel finns bestämmelser om gudstjänstlivet. I inledningen står: ”Kyrkorådet, församlingsrådet och kyrkoherden har gemensamt ansvar för gudstjänstlivets utformning och utveckling.” Angående huvudgudstjänster står i 3 § att det i varje församling som inte ingår i ett pastorat och i varje pastorat ska firas en huvudgudstjänst i form av den allmänna gudstjänsten alla söndagar och kyrkliga helgdagar om inte domkapitlet för visst tillfälle har medgivit något annat. I kyrkoordningen finns även bestämmelser om en plan för församlingens gudstjänster, i 9 §: Kyrkoherden fastställer efter samråd med församlingens kyrkoråd eller församlingsråd, präster och kyrkomusiker en plan för församlingens gudstjänster. Vid oenighet mellan kyrkorådet eller församlingsrådet och kyrkoherden om gudstjänstplanen får ärendet föras till domkapitlet för beslut.

Tidigare behandling i kyrkomötet

Nya former för gudstjänst i syfte att locka fler grupper till kyrkan har under många år dryftats i kyrkomötet. Ett liknande ärende som i föreliggande motion behandlades i gudstjänstutskottets betänkande, G 2008:2, om nya gudstjänstformer. Gudstjänstutskottet resonerade då om behovet av att både värna och utveckla det lokala gudstjänstlivet på landsbygden och i andra, ibland mindre resursstarka sammanhang och att den lokala situationen behöver få prägla gudstjänsten.

Det finns inom ramen för nuvarande kyrkohandbok och gudstjänstbestämmelser möjlighet till olika variationer av gudstjänstlivet samtidigt som den grundläggande strukturen i kyrkans gudstjänst förblir lätt att känna igen också med den lokala anpassningen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:13.

Utskottet anser att motionens intention om möjlighet till lokal variation och valfrihet vad gäller gudstjänstlivet är god. Utskottet betonar dock att möjligheten i hög grad finns på lokal nivå och är en betydande del av församlingens arbete med församlingsinstruktionen. Att skapa möjlighet för ett lokalt varierat gudstjänstliv är också en stor del av stiftens främjandeuppdrag. En större reglering på nationell nivå av gudstjänstlivet skulle inskränka valfrihet istället för att möjliggöra den.

Uppsala den 5 oktober 2022

På gudstjänstutskottets vägnar

Roger Olsson, ordförande

Anna Cöster, sekreterare

Beslutande: Roger Olsson, ordförande, Sandra Ryström Signarsdotter, Fredrik Stiernstedt, Anna Rapakko, Lisa Tegby, Anders Roos, Manilla Nordanstig, Torvald Johansson, Anders Åkerlund, Anna Lindgren, Sven Milltoft, Anna-Karin Åström, Ann-Charlotte Miller, Kristina Hyse och Fredrik Sidenvall.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Fredrik Eriksson, Hilde Klasson, Lars G Linder, Sofija Pedersen Videke, Mattias Lundberg, Knapp Anna Eriksson, Johan Garde, Agne Arnesson, Jerker Schmidt, Mia Möller, Åsa Öckerman och Helén Lindbäck.

G 2022:4

Biskop Åke Bonnier har deltagit i utskottets överläggningar.

Reservation

Jag reserverar mig mot utskottets förslag till kyrkomötesbeslut i punkt 1–2 angående motion 2022:13 och föreslår i stället att kyrkomötet beslutar bifalla motionen.

Anna-Karin Åström